

Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

Economi ac Amgylchedd

Diogelwch Tai a Gwarchod yr Amgylchedd

Adroddiad Cynnydd Ansawdd Aer 2025

I Gyflawni Rhan IV Deddf yr Amgylchedd 1995, fel y'i
diwygiwyd gan Ddeddf yr Amgylchedd 2021

Rheoli Ansawdd Aer Lleol

Dyddiad: Medi 2025

Gwybodaeth	Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
Swyddog Awdurdod Lleol	Richard Marshall
Adran	Economi ac Amgylchedd
Cyfeiriad	Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen Tîm Diogelwch Tai a Gwarchod yr Amgylchedd Y Ganolfan Ddinesig Pont-y-pŵl NP4 6YB
Ffôn	01633 648009
E-bost	richard.marshall@torfaen.gov.uk
Rhif Cyfeirnod yr Adroddiad	TCBC PR 2025
Dyddiad	Medi 2025

Crynodeb Gweithredol: Ansawdd Aer yn Ein Hardal

Ansawdd Aer yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

Mae llygredd aer yn deillio o gyflwyno amrywiaeth o sylweddau i'r atmosffer o amrywiaeth eang o ffynonellau. Gall achosi effeithiau tymor byr a thymor hir ar iechyd, ond hefyd ar yr amgylchedd ehangach. Ar y cyfan mae ansawdd aer Cymru yn well nawr nag y bu ar unrhyw adeg ers cyn y Chwyldro Diwydiannol.

Cyflawnwyd y gwelliannau hyn trwy gyflwyno deddfwriaeth sy'n gorfodi rheolaethau llymach ar allyriadau llygryddion o ffynonellau allweddol, yn enwedig diwydiant, hylosgi domestig a thrafnidiaeth. Serch hynny, er gwaethaf y gwelliannau a wnaed, mae llygredd aer yn dal i gael ei gydnabod fel risg i iechyd, ac mae llawer o bobl yn poeni am lygredd yn yr aer maen nhw'n ei anadlu.

Mae ystadegau'r llywodraeth yn amcangyfrif bod llygredd aer yn y DU yn lleihau disgwyliad oes pob person 7-8 mis ar gyfartaledd, gyda chost gysylltiedig o hyd at £20 biliwn bob blwyddyn. Mae deddfwriaeth a pholisïau sy'n ceisio lleihau ac olrhain effaith llygredd aer ar iechyd a'r amgylchedd ymhellach wedi cael eu cyflwyno yn Ewrop, y DU a Chymru.

Gellir datgan Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer (ARhAA) pan fydd gormodiant neu ormodiant tebygol o amcan ansawdd aer. Yn Nhorfaen, yn 2019, torrodd un tiwb trylediad monitro ansawdd aer yr amcan cenedlaethol o $40 \mu\text{g} / \text{m}^3$ gyda chyfartaledd blynyddol o $47 \mu\text{g} / \text{m}^3$. Roedd angen mwy o wybodaeth a data er mwyn sefydlu maint gofodol unrhyw dorri posibl yr amcan cenedlaethol cyn symud ymlaen i ddatgan ARhAA. Yn 2020. Ehangwyd y rhwydwaith tiwb trylediad o amgylch y 'man poeth' a nodwyd ac er na ddatgelodd canlyniadau 2020 unrhyw doriadau o amcan cenedlaethol pellach, roeddem o'r farn bod y gostyngiadau mewn llygredd traffig oherwydd cloeon pandemig wedi rhoi canlyniadau annodweddiadol. Edrychwyd ar gymariaethau o lefelau llygredd traffig, rhwng blynyddoedd gyda chyfyngiadau clo a hebddynt, yn atodiadau Adroddiad Cynnydd Ansawdd Aer Torfaen 2021. Ers i lefelau traffig normaleiddio, nid ydym wedi gweld yr un gormodiad â 2019 o'r amcan cenedlaethol eto.

Mae Cyngor Torfaen yn monitro osôn, gronynnau ac ocsidiau nitrogen yn barhaus mewn safle cefndir trefol awtomatig, wedi'i leoli yn ysgol gyfun Croesyceiliog. Bob mis yn 2024, defnyddion ni hefyd 25 o diwbiau trylediad goddefol ar byst lamp i fonitro

nitrogen deuocsid ar draws y fwrdeistref. Allan o'r 300 o diwbiau trylediad a ddefnyddiwyd dros y flwyddyn, aeth 3 ar goll a darganfuwyd un wedi'i ddifrodi.

Roedd gan y safle awtomatig lefel uchel o gasglu data trwy gydol y flwyddyn. Fodd bynnag, gwrthodwyd rhywfaint o'r data a ddilyswyd i ddechrau ar gyfer nitrogen deuocsid yn ystod mis Ionawr, Chwefror a Mawrth 2024 o'r set ddata wedi'i wirio gan y tîm SA/RhA oherwydd problem gyda'r pen samplu. Roedd y gyfradd dal data ar gyfer nitrogen deuocsid yn dal i fod yn fwy na 75% ar gyfer 2024 ac felly nid oedd angen troi'r data'n flynyddol.

Mae data monitro yn dangos bod tuedd cefndir gronynnau ers 2004 yn eithaf sefydlog. Ar ben hynny, mae lefelau nitrogen deuocsid cefndir wedi aros yn eithaf statig ers 2006.

Mae canlyniadau tiwb trylediad 2024 yn debyg iawn i set ddata 2021 ac nid ydynt wedi dangos ailadrodd gormodiad 2019 o'r amcan cenedlaethol.

I gloi, nid yw canlyniadau monitro 2024 yn dangos unrhyw ormodiad o unrhyw un o'r amcanion cenedlaethol.

Camau i Wella Ansawdd Aer

Nid yw Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen wedi datgan unrhyw AMAA eto ac mae'n parhau i fonitro'n agos y 'man poeth' a nodwyd yn 2019. Nid yw canlyniadau 2024 ar gyfer yr ardal hon wedi rhagori ar amcanion cenedlaethol ac maen nhw wedi dangos gostyngiad o flwyddyn i flwyddyn mewn crynodiadau nitrogen deuocsid ers 2022. Yn gyffredinol, mae gan weddill y fwrdeistref lefelau isel o lygredd traffig.

Mae'r Cyngor hefyd yn ceisio cynnal a gwella ansawdd presennol yr aer yn y fwrdeistref, drwy berthnasau gwaith â Llywodraeth Cymru, adrannau eraill y Cyngor a sefydliadau allanol. Rydym hefyd yn craffu ar geisiadau cynllunio a allai fod yn niweidiol i ansawdd aer, yn monitro terfynau allyriadau Trwyddedu Amgylcheddol ynghyd â rheoleiddio a gorfodi'r Ddeddf Niwsans Statudol ac Aer Glân.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen yn gweithio gyda diwydiant lleol a Chyfoeth Naturiol Cymru drwy'r drefn Trwyddedu Amgylcheddol i helpu i reoli ansawdd aer. Mae'r Cyngor hefyd yn aelod o fforwm Ansawdd Aer Cymru.

Mae'r tîm Diogelwch Tai a Gwarchod yr Amgylchedd yn delio â chwynion am losgi, mwg tywyll a du, ac mae'n rhoi cyngor ar danwydd priodol ar gyfer stofiau llosgi coed domestig. Mae'r Cyngor hefyd yn rhan o nifer o gynlluniau i wella seilwaith gwyrdd, i hyrwyddo teithio llesol a gwella i'r llwybrau teithio llesol yn y fwrdeistref.

Blaenoriaethau a Heriau Lleol fwrdeistref ac rydym yn adolygu nifer a lleoliad lleoliadau monitro tiwbiau trylediad bob blwyddyn. Ers 2016 mae'r Cyngor wedi ehangu'r rhwydwaith tiwbiau trylediad o 13 i 25 tiwb gyda mwy o ffocws ar ansawdd aer o amgylch ysgolion.

Sut i Gymryd Rhan

Gellir cael gwybodaeth bellach am ansawdd aer yn ardal Torfaen ac yn gyffredinol trwy fynd at adran ansawdd aer ein gwefan yma;

[Llygredd | Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen](#)

Trwy fynd at wefan ansawdd aer Llywodraeth Cymru yma;

[Llygredd Aer Safle Cwmbrân Crownbridge | Ansawdd Aer yng Nghymru](#)

[Gwefan Ansawdd Aer Llywodraeth Cymru](#)

Os oes gennych gwestiynau penodol, gallwch gysylltu â'r Tîm Diogelwch Tai a Gwarchod yr Amgylchedd drwy e-bostio public.health@torfaen.gov.uk

Fel arall, gallwch ein ffonio ar 01495 762200.

Mae'r adroddiad diweddaraf a gyhoeddwyd a'r cyfieithiad Cymraeg o'r crynodeb gweithredol i'w gweld yma.

[Gwefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen](#)

Mae copïau o'r adroddiadau blaenorol ar gael ar gais.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen yn awyddus i gynyddu ei ddealltwriaeth o ansawdd aer yn y
